

Geçtiğimiz Aya Dair Hukuki Gelişmeler

(Aralık 2022)

Vergi Hukuku Mevzuatında Gelişmeler

- Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 03.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de milyonlarca vergi mükellefini ilgilendiren ve mükelleflerin bildirim yükümlülüğünü kaldırması bakımından önem arz eden Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ yayınlanmıştır. Söz konusu değişiklik kapsamında:
 - Bildirim verme yükümlülüğü bulunan ancak tüm alış ve/veya satışları 5.000 TL’nin altında kalan veya elektronik belge olarak düzenlenen belgelerden oluşan mükelleflerin artık BA/BS Formlarını vermeleri gerekmemektedir.
 - Buna ilaveten, Gelir İdaresi Başkanlığı’na (“GİB”), kamu kurumlarından mükelleflerin alış ve satışlarına ilişkin olarak elektronik ortamda bilgi alması durumunda, bu bilgilerin BA/BS formlarına dahil edilme zorunluluğunu resmi internet sitesinde yapacağı bir duyuruyla kaldırma yetkisi verilmiştir. (03.12.2022 tarihli ve 32032 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 396)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair (Sıra No: 543) Tebliğ)
- GİB 06.12.2022 tarihinde internet sitesi üzerinden, 7338 sayılı Kanun kapsamında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun tarhiyat öncesi ve sonrası uzlaşmaya ilişkin maddelerinde yapılan düzenlemeler hakkında açıklayıcı broşürler yayımlandı.
 - Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Broşürüne ulaşmak için [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz.
 - Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Broşürüne ulaşmak için [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz.
- 14.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliği yayınlanmıştır. Söz konusu tebliğe detaylı açıklamalara [buradan](#) erişebilirsiniz. İlgili tebliğ kapsamındaki düzenlemeler şu şekilde özetlenebilir:
 - **Verginin Konusu:** Konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetle birlikte satılmak suretiyle konaklama tesisi bünyesinde sunulan diğer tüm hizmetler (yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, spor, termal ve benzeri alanların kullanımı gibi) oluşturmaktadır.
 - **Vergiyi Doğuran Olay:** Vergiyi doğuran olay, konaklama hizmetinin sunulmasıdır.

- **Verginin Mükellefi:** Verginin konusuna giren hizmetleri sunanlardır (tesisi fiilen işletenlerdir).
- **Matrah:** verginin konusuna giren hizmetler karşılığında, her ne suretle olursa olsun alınan veya bu hizmetler için borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamıdır. KDV ise matrahın dışında bırakılmıştır. Turizm sektörü açısından belki de en önemli sorun konaklama hizmetlerine dair bedelin döviz olarak alınması halinde matrahın ne şekilde belirleneceğidir. Tebliğ taslağına göre, ödenen döviz cinsinden bedel vergiyi doğuran olayın meydana geldiği tarihte geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilir. ([14.12.2022 tarihli ve 32043 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Konaklama Vergisi Genel Uygulama Tebliği](#))
- GİB 16.12.2022 tarihinde internet sitesi üzerinden [Mükelleflerin Hakları ve Ödevleri ile Elektronik Uygulamalar ve Cezai Müeyyideler Rehberi](#) yayınladı. Rehber kapsamında:
 - Vergi mevzuatı çerçevesinde mükellefiyetin başlangıcından sona ermesine kadar geçen tüm süreçte mükelleflerin sahip oldukları haklar, yararlanabilecekleri elektronik hizmetlere ilişkin uygulamalar, yerine getirmek zorunda oldukları yükümlülükler ve karşılaşılabilecekleri yaptırımlara dair açıklamalar yer almaktadır.
- GİB 20.12.2022 tarihinde internet sitesi üzerinden [Elektronik Ortamda Beyan Rehberi](#) yayınladı. Rehber kapsamında:
 - Beyannamelerin elektronik ortamda verilebildiği sistemler,
 - Elektronik sistemlerden hangi beyannamelerin verilebildiği,
 - Sistemlerde kullanılacak şifreler, açıklanmıştır.
- Bilindiği üzere 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede yer alan mallar için doğacak vergilerin tahsil güvenliğini sağlamak amacıyla, 16.11.2022 tarihli ve 7421 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında bulunan motorlu araç ticareti yapan mükelleflerden teminat alma yetkisi verilmişti. Konuya ilişkin detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz.
 - Söz konusu uygulamanın detaylarını açıklayan Motorlu Araç Ticareti İle İştigal Eden Mükelleflere Teminat Zorunluluğu Getirilmesine İlişkin Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Taslağı GİB’in internet sitesinde 21.12.2022 tarihinde yayınlanmıştır. Tebliğ taslağına [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz.
- 21.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile sanayi sicil belgesini haiz KDV mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerindeki KDV istisnasının uygulanma süresi 31.12.2024 tarihine kadar uzatılmıştır. ([21.12.2022 tarihli ve 32050 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 6583 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı](#))

- 21.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Motorlu Taşıtlar Vergisi oranlarında yeniden değerlendirme oranı 2023 yılı için %61,5 olarak belirlenmiştir. ([21.12.2022 tarihli ve 32050 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 6582 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı](#))
- GİB 22.12.2022 tarihinde internet sitesi üzerinden, mükelleflerin vergi kanunlarından kaynaklanan vergi dairesinden olan iade alacaklarının mahsup edilebileceği borçlara ilişkin açıklamaların yer aldığı [Vergi İade Alacaklarının Mahsubuna İlişkin Rehber](#) yayınladı. Söz konusu rehber:
 - Gelir ve kurumlar vergisinde tevkif yoluyla kesilen vergilerin mahsuben iadesi,
 - Geçici verginin mahsuben iadesi,
 - Gelir ve kurumlar vergisi ile ilgili vergi hatalarından kaynaklanan iade işlemleri,
 - Katma değer vergisinden kaynaklanan iade alacaklarının mahsup edilebileceği borçlar,
 - 6183 sayılı Kanuna göre nakden iade aşamasına gelen alacakların mahsup edilebileceği borçlar,
 - Mükelleflerin vergi dairesinden olan iade alacaklarının mahsup edilebileceği borçlara ilişkin özet tablo konularında açıklamalar içermektedir.
- GİB 26.12.2022 tarihinde internet sitesi üzerinden, vergi mevzuatı ve uygulamalarında kullanılan terimler esas alınarak hazırlanan [Vergi Terimleri Sözlüğü](#) yayınladı.
- AYM’nin 29.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan kararı ile Bölge idare mahkemesinin, ilk derece mahkemesinin ilk inceleme üzerine verdiği kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu hallerde ilk derece mahkemesi kararını kaldırarak dosyayı ilk derece mahkemesine göndermesine dair 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu (“İYUK”) m. 45/5 hükmünün iptali istemi reddedildi. AYM kararına konu hüküm en temelde:
 - Davaya görevsiz veya yetkisiz mahkemede bakılmış olması,
 - Davaya reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hallerinde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyanın ilgili mahkemeye gönderilmesini düzenlemektedir.

Konuya ilişkin detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([29.12.2022 tarihli ve 32058 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan AYM’nin 26.10.2022 tarihli ve E. 2022/89, K. 2022/129 sayılı kararı](#))

Vergi Hukukunda Yargı Kararları

Vergi hukuku alanında önemli gördüğümüz yargı kararları aşağıda özetlenmiştir:

- **Danıştay 3. Dairesi** 12.10.2022 tarihli kararı ile asıl borçlu şirketten tahsil edilemeyeceği anlaşılan kamu alacağının ait olduğu dönemde şirketin kanuni temsilcisi olan davacıdan tahsili yoluna gidilmesinin hukuka aykırı olduğu yönünde karara vardı.
 - Dava konusu istem, davacı adına, asıl borçlu şirketten alınamayan 2006 ila 2015 yıllarının muhtelif dönemlerine ait kamu alacağının tahsili amacıyla kanuni temsilci sıfatıyla düzenlenen ödeme emirlerinin iptali istemine ilişkindir.
 - İlk Derece Mahkemesi, asıl borçlu şirket hakkında yapılan mal varlığı araştırmasında saptanan malvarlığına haciz uygulandığı dava konusu ödeme emirleri dikkate alındığında, öncelikle söz konusu mal varlığının satılarak kamu alacağının buradan tahsil edilip edilemeyeceği ortaya konulmadan davacının kanuni temsilci sıfatıyla takibinde hukuka uyarlık görmediği gerekçesiyle ödeme emirlerinin iptaline karar vermiştir.
 - Bölge İdare Mahkemesi ilk derece mahkemesi kararının usul ve hukuka uygun olduğu sonucuna vararak istinaf başvurusunun reddine karar vermiştir.
 - Bölge İdare Mahkemesi kararını temyiz eden idarenin bu başvurusu temyizen incelenen kararın hukuka ve usule uygun olması gerekçesiyle reddedilmiştir. ([Danıştay 3. Vergi Dairesinin 28.03.2022 tarihli ve E. 2022/858, K. 2022/1322](#))
- **Danıştay 4. Dairesinin** 07.04.2022 tarihli kararında, icra dairelerinde yapılan ihaleler sonucunda yapılan satışlardan alınan katma değer vergisinin uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkların vergi mahkemesinde çözümlenmesi gerektiğine hükmetti.
 - Dava konusu istem, icra müdürlüğünün talimat dosyası ile yapılan ihale sonucu satın alınan taşınmaza ilişkin olarak ödenen 1.900.800 TL katma değer vergisinin iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ve ödenen tutarın faiziyle birlikte iadesidir.
 - İlk derece mahkemesi, uyuşmazlık icra müdürlüğü tarafından yürütülen takip sonucunda yapılan ihale neticesinde alınan taşınmaz ile ilgili olarak icra müdürlüğü tarafından hesaplanan katma değer vergisinin Kanuna aykırı olup olmadığından kaynaklandığı, bu uyuşmazlığın, İcra Müdürlüğü'nün tesis ettiği bir işlemde kaynaklandığı gözetildiğinde, bu işlemin yasaya uygun olup olmadığından adli yargı yerince çözümlenmesinin gerektiği sonucuna vararak davayı görev yönünden reddetmiştir.
 - Bölge idare Mahkemesi ilk derece mahkemesince verilen kararın usul ve hukuka uygun olduğundan bahisle istinaf başvurusunun reddine karar vermiştir.
 - Danıştay 4. Dairesi, kamu gücü kullanılmak suretiyle tek yanlı olarak tahsil edilen katma değer vergisinin iadesi istemine ilişkin uyuşmazlığın görünüm ve çözümünün, idari yargı içerisinde yer alan vergi mahkemesinin görevine girdiği sonucuna varıldığından, davayı görev yönünden reddeden vergi mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddine ilişkin Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuka uygunluk görülmediğinden bahisle temyiz istemini kabul etmiştir. ([Danıştay 4. Dairesinin 07.04.2022 tarihli ve E. 2022/2313, K. 2022/2280](#))

Diğer Hukuk Alanlarında

Önemli Mevzuat Değişiklikleri ve Yargı Kararları

- Anayasa Mahkemesi, 01.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Alper Erarslan Başvurusu kararı ile aleni olmayan bir konuşmanın hukuka aykırı şekilde kayıt altına alınmasının kişinin özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. Konuya ilişkin detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. [\(01.12.2022 tarihli ve 32030 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Anayasa Mahkemesi’nin 2019/16857 Başvuru numaralı kararı\)](#)
- 06.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin kararına göre, Asliye Hukuk Mahkemesi’nde açılan davada görevsizlik kararı verildikten sonra henüz görevsizlik kararı kesinleşmeden ve dosya görevli Asliye Ticaret Mahkemesi’ne gönderilmeden dava şartı olan arabuluculuk sürecine başlanabilir.
 - Karara konu somut olayda davacı, davayı ilk olarak 04.10.2021 Asliye Hukuk Mahkemesi’nde açmıştır. Asliye Hukuk Mahkemesi ise görevli mahkemenin Asliye Ticaret Mahkemesi olduğundan hareketle görevsizlik kararı vermiştir.
 - Bunun üzerine davacı henüz görevsizlik kararı kesinleşmeden ve dosya Asliye Ticaret Mahkemesine gönderilmeden 14.01.2022 tarihinde arabulucuya başvurmuştur. 31.01.2022 tarihinde ise arabuluculuk tutanağı düzenlenmiştir.
 - Görevsizlik kararının 26.02.2022 tarihinde kesinleşmesi üzerine dosya Asliye Ticaret Mahkemesinde görülmeye başlanmıştır. Asliye Ticaret Mahkemesi ise dava tarihi olan 04.10.2022 tarihinde dava şartı olan arabuluculuğa başvurulmadığını, arabulucuya başvuru tarihinin 14.01.2022 olduğunu belirterek dava şartı noksanlığından davayı reddetmiştir.
 - Kanun yararına temyiz istemini inceleyen Yargıtay 11. Dairesi, davacı tarafından henüz görevsizlik kararı kesinleşmeden arabulucuya başvurulduğunu, son tutanağın bir örneğinin de Asliye Ticaret Mahkemesi’nde davanın açıldığı tarih olan 28.02.2022 tarihinden önce dosyaya sunulduğunu dikkate alarak kararın usul ve yasaya aykırı olduğuna hükmetmiştir. [\(06.12.2022 tarihli ve 32035 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 27.09.2022 tarihli ve E. 2022/4240, K. 2022/6367 sayılı kararı\)](#)
- 14.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Yargıtay 3. Hukuk Dairesi kararı uyarınca henüz doğmamış bir haktan, hakkın doğumundan önce yazılı ibraname ile feragat edilmesi mümkün değildir.

- Karara konu somut olayda site yönetimine fazladan yapılan ödemenin iadesi amacıyla belirsiz alacak davası açılmıştır. Davalı site yönetimi ise, davacılarla arasında protokol imzalandığını, protokol hükümleri gereği ödemelerin yapılmasından sonra tarafların birbirlerini ibra ettiklerini öne sürmüştür.
- İlk derece mahkemesi de davalı tarafından öne sürülen protokol hükümlerine itibar ederek, davanın taraflarının davaya konu borç ve alacaklar yönünden birbirlerini ibra ettiklerini, protokol kapsamında yapılan ödemelerin geri istenemeyeceğini belirterek davanın reddine karar vermiştir.
- Uyuşmazlığı inceleyen Yargıtay 3. Dairesi, protokolde yer alan ve ilk derece mahkemesinin ret kararına dayanak oluşturan “*Taraflar birbirlerini ödeme bittikten sonra borçluların hissesi oranında gayrikabili rücu ibra edeceklerdir*” düzenlemesinin ibra olarak nitelendirilemeyeceğine karar vermiştir. Nitekim 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun ibraya ilişkin hükümleri uyarınca henüz doğmamış haklardan önceden ibra yoluyla vazgeçilmesi mümkün değildir. (14.12.2022 tarihli ve 32043 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Yargıtay 3. Hukuk Dairesi’nin 10.10.2022 tarihli ve E. 2022/6070, K. 2022/7499 sayılı kararı)
- 14.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de Adalet Bakanlığı tarafından 2023 yılında uygulanacak olan 2023 Yılı Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesi yayınlanmıştır. Konuyla ilgili detaylı açıklamalarımıza [buradan](#) erişebilirsiniz. [\(14.12.2022 tarihli ve 32043 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2023 Yılı Bilirkişilik Asgari Ücret Tarifesi\)](#)
- 16.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de Ticaret Bakanlığı tarafından 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkından Kanun kapsamında, 2023 yılında Tüketici Hakem Heyetlerine yapılacak başvurularda uygulanacak parasal sınırı yeniden değerlendirme oranında artıran Tebliğ yayınlandı. Konuyla ilgili detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. [\(16.12.2022 tarihli ve 32045 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 68. ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6. Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ\)](#)
- 20.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de AYM’nin, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilmesi ve bu verilere erişim hakkını kapsadığına dair kararı yayınladı. İlgili karar hakkındaki detaylı açıklamamıza [bağlantıdan](#) ulaşabilirsiniz. [\(20.12.2022 tarihli ve 32049 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 28.06.2022 tarihli ve B. No: 2018/6161 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı\)](#)

- 20.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan AYM kararı uyarınca, emlak vergisine esas asgari ölçüde arsa ve arazi metrekaresi birim değerlerinin yüksek belirlenmesi mülkiyet hakkının ihlali sebebidir. Söz konusu AYM kararına dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([20.12.2022 tarihli ve 32049 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 13.09.2022 tarihli ve B. No: 2019/33855 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı](#))
- 27.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi kararı uyarınca, dava dilekçesinde davacının açık bir şekilde “*işbu alacaklarımızla ilgili tüm veriler elimizde olmadığından kısmi dava açma zorunluluğu doğmuştur*” şeklindeki ifadelerinin davaya kısmi dava niteliği kazandıracak hüküm altına alınmıştır. Konuya ilişkin detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([27.12.2022 tarihli ve 32056 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi’nin 20.09.2022 tarihli ve E. 2022/10255, K. 2022/9908 sayılı kararı](#))
- 29.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de Adalet Bakanlığı tarafından 2023 yılında uygulanacak CMK tarifesi yayınlandı. ([29.12.2022 tarihli ve 32058 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî Ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin 2023 Yılı Tarifesi](#))
- 31.12.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Merkez Bankası Tebliği ile 2023 yılında uygulanacak reeskont ve ticari avans faiz oranları yeniden belirlenmiştir. Buna göre:
 - 2022 yılı için %14,75 olarak uygulanan reeskont faiz oranı %9,75’e,
 - 2022 yılı için %15,75 olarak uygulanan ticari avans faiz oranı ise %10,75’e düşürülmüştür. ([31.12.2022 tarihli ve 32060 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Merkez Bankası Tebliği](#))

Yazarlar:

Av. Emre Burak Onat

Av. Doğa Can Altınözlü